

73. Yûsuf eş-Şârûnî'nin ez-Zihâm adlı hikâyesi üzerine bir tahlil denemesi¹ Ayşe DORUK²

APA: Doruk, A. (2024) Yûsuf eş-Şârûnî'nin ez-Zihâm adlı hikâyesi üzerine bir tahlil denemesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (38), 1191-1202. DOI: 10.29000/rumelide.1440034.

Öz

Bu makalede, 1924-2017 yılları arasında yaşamış, kısa hikâye yazarı ve eleştirmen Yûsuf eş-Şârûnî'nin hayatı ve *ez-Zihâm* (الزحام) hikâyesi aktarılacaktır. Yûsuf eş-Şârûnî, kısa hikâye, roman, Arap kültürü araştırmaları, eleştiri eserleri, biyografiler, seyahat eserleri, lirik nesir gibi farklı alanlarda pek çok eser kaleme alan Mısırlı bir yazardır. Mısır'da ve Mısır dışında ismini duyurmayı başararak modern Mısır edebiyatında XX. yüzyılın önde gelen yazarlarından biri olmuştur. Yayımladığı eserlerle çeşitli ödüllere de lâyık görülmüştür. Yazar, Muhammed Abdülhalîm Abdullah, Abdülhamîd Cûde es-Sahhâr, Yûsuf es-Sibâ'î, Yûsuf İdrîs, Yahyâ Hakkî, Bedir ed-Dîb, Necîb Mahfûz gibi döneminin ünlü isimleriyle bir arada yaşamış ve onlarla birlikte modern Mısır edebiyatı alanına katkı sağlamıştır. Bununla birlikte yazarın ismi Türkiye'de neredeyse hiç duyulmamıştır. Bu araştırma ile hakkında herhangi bir çalışma bulunmayan eş-Şârûnî'nin, ülkemizde bu alanla ilgilenen okuyuculara tanıtılması önem arz etmektedir. Edebiyat kariyerine kırkly yılların sonlarında kısa hikâyeler yazarak başlayan Mısırlı yazar Yûsuf eş-Şârûnî, edebî ve tarihî pek çok ilmi araştırma, Arap geleneği üzerine tanıtım kitapları, roman, kısa hikâyeler, lirik nesir, eleştiri hakkında koleksiyonlar, biyografiler ve çeviriler olmak üzere elliden fazla kitap yayımlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Modern Arap Edebiyatı, Yûsuf eş-Şârûnî, Kısa Hikâye, Mısır Edebiyatı

¹ **Beyan (Tez/ Bildiri):** Bu makale "Yûsuf eş-Şârûnî ve *ez-Zihâm* adlı eserinin incelenmesi" isimli yüksek lisans tezi çalışması kapsamında üretilmiştir.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman: Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide yayımlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Kaynak: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Benzerlik Raporu: Alındı – Turnitin, Oran: %3

Etik Şikayeti: editor@rumelide.com

Makale Türü: Araştırma makalesi, **Makale Kayıt Tarihi:** 05.01.2024-**Kabul Tarihi:** 20.02.2024-**Yayın Tarihi:** 21.02.2024; **DOI:** 10.29000/rumelide.1440034

Hakem Değerlendirmesi: İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme

² YL., Erciyes Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel İslam Bilimleri, Arap Dili ve Belagatı Anabilim Dalı / MA., Erciyes University, Faculty of Theology, Institute of Social Sciences, Basic Islamic Sciences, Department of Arabic Language and Rhetoric (Kayseri, Türkiye), aysedoruk1995@gmail.com, **ORCID ID:** 0000-0001-9033-8408, **ROR ID:** https://ror.org/047g8vk19, **ISNI:** 0000 0001 2331 2603, **Crossreff Funder ID:** 501100003062

The analysis attempt on Youssef al-Sharuni's story named al-Zihâm³

Abstract

In this article, the life of Youssef al-Sharuni, a short story writer and critic who lived between 1924-2017, and his story *al-Zihâm* will be conveyed. Youssef al-Sharuni is an Egyptian writer who wrote many works in various fields such as short stories, novels, Arabic culture studies, works of criticism, biographies, travel works and lyrical prose. He became one of the foremost writer in modern Egyptian literature in 20th century by making his name known in Egypt and outside Egypt. He was deemed worthy of various awards for the works that he published. The author lived together with famous names of his time such as Muhammad Abd al-Halim Abdallah, Abdel-Hamid Gouda al-Sahhar, Youssef El-Sebai, Youssef Idris, Yahya Haqqi, Badr Dib, Naguib Mahfouz and he contributed to the modern Egyptian literature with them. Besides, the author's name hasn't almost been heard in Türkiye. With this research, it is important to introduce al-Sharuni, about whom there is no study, to the readers interested in this field in our country. Youssef al-Sharuni, the Egyptian writer, who began his literary career in the late forties by writing short stories, has published more than fifty books, including many literary and historical studies, introductory books on the Arabic tradition, novels, short stories, lyrical prose, collections of criticism, biographies and translations.

Keywords: Modern Arabic Literature, Youssef al-Sharuni, Short Story, Egypt Literature

Giriş

Hikâye bir entelektüelin (fikir adamının) çığıdır. Roman gibi bir savaş alanı, bir tartışma oturumu değil, aksine bir fikirdir. Roman geniş bir halk otobüsü, uçsuz bucaksız bir dünya ise hikâye küçük bir araba, sınırlı bir vatandır. Hikâye yazarı, gelenek göreneklere ve koşulları ile yerel çevresine aittir. Bu nedenle romanlar uluslararası düzeyde hikâyelerden daha çok okunurken hikâyeler, genellikle belli ülkeler ve bölgelerle sınırlı kaldığı için romanlardan daha fazla şöhrete kavuşmuştur.

1930-1960 yılları arasında Mısır, Irak, Filistin gibi birkaç Arap ülkesi, birtakım savaşlar ve çatışmaların vuku bulduğu tarihî olaylarla doluydu. Bu olaylar ekonomik krizleri, düşünce ayrılıklarını, çeşitli ulusal hareketleri, sosyal ve politik ayaklanmaları da beraberinde getirmişti. Ayaklanmalar ve isyanlar iyice artıyor, hükümet kısa sürelerle devamlı değişiyordu. Hükümetin sık sık değişmesi nedeniyle ülkede ekonomik durum gitgide kötüleşmiş, vergiler artırılmış ve işsizlik oranları had safhaya ulaşmıştı. Bu olumsuzluklar ülkenin edebiyatına da yansdı. XIX. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Mısır'da edebiyat alanındaki faaliyetlerde nitelik ve nicelik açısından bîrîz bir farklılık görüldü. Bir taraftan klasik dil ve edebiyat çalışmaları devam ederken diğer taraftan Batılılaşmanın etkisiyle hikâye, roman ve tiyatro gibi

³ **Statement (Thesis/Paper):** This article was produced within the scope of the master's thesis titled "Yûsuf al-Shârûnî and the examination of his work al-Zihâm".

Conflict of Interest: No conflict of interest is declared.

Funding: No external funding was used to support this research.

Copyright & Licence: The authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 licence.

Source: It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and all the studies used are stated in the bibliography.

Similarity Report: Received - Turnitin, Rate: %3

Ethics Complaint: editor@rumelide.com

Article Type: Research article, **Article Registration Date:** 05.01.2024-**Acceptance Date:** 20.02.2024-

Publication Date: 21.02.2024;

DOI: 10.29000/rumelide.1440034

Peer Review: Two External Referees / Double Blind

edebî türde eserler kaleme alınıyordu (Görgün, 2004, s. 579). Corcî Zeydân (ö. 1914), Mustafa Lütfî el-Menfelûtî (ö. 1924), Mustafa Sâdık er-Râfî'î (ö. 1937), Mahmûd Tâhir Lâşîn (ö. 1954), Muhammed Hüseyin Heykel (ö. 1956), Selâme Mûsâ (ö. 1958), Tâhâ Hüseyin (ö. 1973), Abdülhamîd Cûde es-Sehhâr (ö. 1974) ve Necîb Mahfûz (ö. 2006) gibi dönemin ünlü isimleri roman, hikâye veya tiyatro eseri kaleme alan yazarlardan bazılarıdır.

Hikâyelerde toplumsal konulara değinmek, modern Arap edebiyatında kısa hikâyenin popüleritesini artırmıştır. Bunun farkında olan Yûsuf eş-Şârûnî de, *ez-Zihâm* adlı eserinde toplumsal olaylara değinerek unutulmaz bir koleksiyon ortaya koymuştur. Bu toplumsal konular, *ez-Zihâm* kısa hikâye koleksiyonunun bilhassa ilk dört hikâyesinde ön plana çıkmaktadır. Zira bu hikâyelerden ilki esere ismini vermiş ve eser, adını bu hikâye ile duyurmuştur. *ez-Zihâm* hikâye koleksiyonunda yalnızlık, modernleşme karşısında insanın âcizliği, evlilik, iş, kariyer ve kalabalıklaşma en önde gelen temalar arasındadır. Koleksiyondaki bu hikâyenin ana teması ise, modernleşme karşısında insanın âcizliği ve izolasyonudur. Yazar, bu hikâyesinde ana karakterin aşırı şişmanlığından hareketle çok fazla insanın çok az yer kapladığı Kahire şehrinin sâkinlerini kuşatan psikolojik zorlukları ve bu modern yaşamın baskıları karşısında insanın yetersizlik ve çaresizlik hissini incelemiştir.

1. Yûsuf eş-Şârûnî'nin hayatı

Yûsuf eş-Şârûnî, 14 Ekim 1924 yılında (eş-Şârûnî, 2013, s. 253) Mısır'ın Menûfiye'ye bağlı küçük Menûf kasabasında, dindar orta sınıf Kıptî bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi (Hâfız-Cobham, 1988, s.45). Babası Menûf kasabasında bir memurdu. Babası çalışmak için 1927 yılında, sonradan ailenin de taşındığı Kahire'ye yerleşti. Böylece eş-Şârûnî'nin çocukluğu, dedesi ve ninesinin yaşadığı Minya Valiliği'ndeki Şârûne Adası köyü ile Kahire arasında geçti. Öyle ki nisbesi bu adadan gelmektedir ('İrfân, 2015, s. 7).

1945'te Kahire Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nden mezun olan Yûsuf eş-Şârûnî (eş-Şârûnî, 2010, s. 236), önce Mısır'da daha sonra Sudan'da uzun yıllar öğretmenlik yapmıştır. Ardından 1956'da Kahire'deki Sanat, Edebiyat ve Sosyal Bilimler Yüksek Kurulu'na atanmıştır (Jayyusi, 2005, s. 691). Buradaki görevine bakanlık müsteşarı oluncaya kadar devam etmiştir (eş-Şârûnî, 1969, s. 144). eş-Şârûnî aynı zamanda 1980-1982 yılları arasında Kahire Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde lisansüstü edebî eleştiri dersini de yarı zamanlı profesör olarak vermeye devam etmiştir (eş-Şârûnî, 2013, s. 254). 1984'te ise Kahire'deki müsteşarlık görevinden emekli olmuştur (Hâfız-Cobham, 1998, s. 45).

Mısırlı eleştirmen ve hikâye yazarı Yûsuf eş-Şârûnî, 1983-1990 yılları arasında Umman'da Enformasyon Bakanlığı'nda kültür müsteşarlığı görevine getirilmiştir. Bu zaman zarfında edebiyatla olan bağlarını da hiç koparmayan yazar, devamlı yeni ve özgün eserler vermeye devam etmiştir. Yazar müsteşarlık görevinden de emekli olduktan sonra Kahire'ye dönmüştür. 2001-2006 yıllarında Kahire'deki Hikâye Kulübü'nün başkanlığını, ardından 2010'a kadar kulübün onursal başkanlığını üstlenmiştir. Modern Arap hikâyesinde yeniliğin öncülerinden biri olan eş-Şârûnî, Kültür Yüksek Kurulu Hikâye Komisyonu, Bibliotheca Alexandrina (İskenderiye Kütüphanesi) Edebiyat Komisyonu, Edebiyatçılar Derneği, Edebiyatçılar Birliği ve Yazarlar Birliği gibi pek çok kuruluşun üyeliklerine seçilmiştir (eş-Şârûnî, 2016, s. 152).

92 yaşını tamamlayan Mısırlı yazar Yûsuf eş-Şârûnî, 19 Ocak 2017 yılı Perşembe günü hayata gözlerini yumdu (Donohue-Tramontini, 2013 s. 691). Cenazesi Kahire'deki Kasr el-Dûbâre (Dubara Sarayı) kilisesinden kaldırılmıştır.

1. 1. Edebî kişiliği

İnsanın başta doğup büyüdüğü aile, yaşadığı acı verici hâdiseler, aldığı eğitimler, çalıştığı ortamlar, katıldığı etkinlikler, özellikle vaktini birlikte geçirdiği kişiler ve okuduğu eserler gibi pek çok etken, şüphesiz ki kişinin kimliğini, düşünce yapısını ve hayata bakış açısını etkileyen unsurlar arasında yer almaktadır. Nitekim yazarın, daha üç yaşındayken yeşil köyüne, çocukluk hayallerine ve duygularına veda edip Kahire'de yaşamaya başlaması, onu Kahire'nin kalabalıklarla dolup taşan, birbirleriyle yabancılaşan insanların şaşkınlığını yazmaya sevk etmiştir. Onun bu duygu ve düşüncesi *ez-Zihâm* adlı eserindeki bir hikayesine şöyle yansımıştır:

Büyük şehir, sanki aynı anda bin kişi türüyormuş gibi, enginliği ve kalabalığıyla beni büyüledi. Geç geldiğimiz ve daha fazla kişiye yer olmadığı açıktı. Yüksek binaları ve katlarının çokluğunu görünce evlerin nasıl üst üste yığıldığına hayret ettim! Her zaman taşıdıklarının ağırlığından dolayı sakinlerinin üzerine yıkılmasından korkmuşumdur. Şehrin sokaklarını kalabalıklaştıran insanların doldurduğu tramvayları ve otobüsleri ilk kez gördüm. Sanki herkes -erkekler kadınlar, yaşlılar çocuklar ve gençler- bir şeye doğru koşuyormuş gibiydiler. Sanki onlar gün batımında köyümüze geri dönmek için koşan bir koyun sürüsü gibiydiler ve her biri kendi yolunu bulmak için acele ediyordu. Kalabalığın ortasında yalnız ve tek başına... Burada kaybolup ağlasam, bana "Neyin var oğlum?!" diyecek kimseyi asla bulamam. Burada herkes birbirine yabancı. (eş-Şârûnî, 1969, 144).

Çevresinin etkisiyle erken yaşlarda *Kitâb-ı Mukaddes* ve *Kur'ân-ı Kerîm*'den okumalar yapan yazar, ergenlik döneminde el-Menfelûtî'nin romanlarını, liseye giderken de çağdaş Arap edebiyatına dâir bulabildiği her şeyi okumuştur. Okudukları çoğunlukla Cibrân Halîl Cibrân, İbrâhîm Abdülkâdir el-Mâzîni (ö. 1949), Muhammed Hüseyin Heykel, Selâme Mûsâ, Tâhâ Hüseyin ve Tefkîk el-Hakîm gibi ünlü yazarların eserleriydi. Üniversite hayatında ve sonrasında artık İngilizce ve Fransızca'dan eserleri de okuyan yazar, o yıllarda *Mecelletü'l-kâtibi'l-Mısırî* isimli bir dergide diğer dünya edebiyatlarından Dostoyevski (ö. 1881), Kafka (ö. 1924), Tagore (ö. 1941) ve Kîrkor (ö. 1999) gibi isimleri inceleme fırsatı yakaladı. Tâhâ Hüseyin'in bu dergide Camus (ö. 1960), Sartre (ö. 1980) ve Kafka gibi yabancı yazarlar hakkında yazması, yazarın bu isimleri erken yaşlarda öğrenme yolunu açmıştır (Donohue-Tramontini, 2013, s. 691).

Öğrenciyken zamanının edebiyatçılarıyla bolca vakit geçiren yazar, edebiyat kariyerine tam manasıyla 1940'lı yılların sonlarında, kısa hikâyeler ve kâfiyesiz şiirler yazarak başlamıştır. Üniversiteye başladığı yıllarda Mısır'da siyâsi olayların yaşanması ve mezun olduğu yılın da İkinci Dünya Savaşı'na denk gelmesi, yazarın duygu ve düşüncelerini oldukça fazla etkilemiştir. Ayrıca Birinci Dünya Savaşı sırasında Fransa'da ortaya çıkan ve İkinci Dünya Savaşı'nda Mısır'da yayılan sürrealist akımların tesiri altında kalmıştır (Donohue-Tramontini, 2013, s. 692). Bu etkileri eserlerinin çoğunda dolaylı yoldan yansıtan yazar, özellikle devrimden sonraki değişimlerin farkına varılması için *el-Uşşâku'l-hamse* (العشاق الخمسة) kitabındaki hikâyeler üzerinden Mısır'daki gençlerin eğilimlerinin yanlış olduğunu aktarmaya çalışmıştır. eş-Şârûnî'nin, XX. yy.da egemen olan bu endişe dalgasını hikâyelerinde dile getirmeye meyletmesi, onu dışavurumcu hikâyenin kurallarını belirleyen Mısırlı yazarların ilklerinden yapmıştır. (Dirğâm, Erişim 17 Temmuz 2023) Zira o, yazarın kaleminin yalnızca yerel kaygılara değil aksine insanî sıkıntılarının özüne dokunması gerektiğine inanan ve ruhunu dünya birliği ile dolduran bir yazardır.

Arap dünyasının en iyi kısa hikâye yazarlarından biri olan Yûsuf eş-Şârûnî, kısa hikâyenin Arapça'da önemli bir tür haline gelmesinde önemli bir rol oynamıştır (Jayyusi, 2005, s. 692). Yazar, 1940'ların sonlarından beri Arap toplumunun atmosferini karakterize etmiş ve 1960'lara doğru çağdaş insanın maruz kaldığı baskıları ve toplumda hüküm süren kaygı dalgalarını dile getirmeyi başarmıştır (eş-Şârûnî, 2010, s. 5). Yazarın eserlerini okuyanlar, onu iyi ve kötünün bir ansiklopedisi, insan kalıplarının

bir panoraması, toplumun sert bir eleştirisi ve gerçekleşmesi muhtemel olayların bir önsezisi olarak görmüştür. Onun iletmek istediği mesajları, doğrudan anlayan okuyucular olduğu gibi anlamakta zorlanan kitle de vardır, zira yazarın üzerinde durduğu konular ve kullandığı üslûp her kesimin anlayabileceği tarzda değildir.

Yazarlığının yanısıra eleştirmenlik de yapan eş-Şârûnî, okuyucuların bir romanın veya kısa hikâyenin gerçek mesajını almaları konusunda eleştirmenlere çok önemli bir rol düştüğünü söylemiştir. Ona göre bir yazar, toplumunda olduğu kadar genel olarak dünyadaki değişiklikleri de dikkate almalıdır (Stephen, Erişim 11 Temmuz 2023). Zira kendisi, İkinci Dünya Savaşı'nın ardından meydana gelen değişimler, kentsel alanlardaki aşırı kalabalıklaşma, iletişimdeki gelişmeler, iyi ve kötü haberlerin aynı anda verilme hızı gibi konular hakkında hikâyeler yazmıştır. O, verdiği bir röportajında İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra biri iletişim hızı diğeri insanların çoğalması gibi toplumda iki önemli değişim meydana geldiğini söylemiştir. İletişim hızıyla beraber toplum aynı anda birden fazla haberi duyar olmuştur. Bu haberlerin kimisi üzücü haberler kimisi ise mutlu haberlerdi. Mesela, yazarın *Neşratü'l-ahbâr* (نشرة الأخبار) adlı hikâyesi iyi ve kötü haberlerin aynı anda verilme hızına çok güzel bir örnektir. Bu hikâye küçük bir binanın üst katında bir düğün kutlamasını tasvir edildiği, eş zamanda alt katında ölen bir kişinin anma törenin düzenlediği bir konuyu ele alır. Hikâyenin devamında binanın aniden çökmesiyle düğün konuklarının bedenleri, yas tutanların üzerine düşer. Tam o anda, yakınlardaki bir radyodan haber spikerinin aya indiğini bildiren sesi duyulur (el-Hadîdî, 2003, s. 179). Yine yazar *ez-Zihâm* adlı eserinde insanların çoğalması yani kalabalıklaşma hızının artmasını ayırteci bir dil ve üslûb ile anlatmıştır.

1. 2. Eserleri

Daha öğrenciyken kâfiyesiz şiir, lirik nesir ve kısa hikâye yazarak edebiyat hayatına ilk adımlarını atan Yûsuf eş-Şârûnî (Hâfız-Cobham, 1988, s. 45), ömrünün sonuna kadar kalemini hiçbir zaman elinden düşürmemiş, pek çok türde eser kaleme alarak ülkesinde bir dizi kültürel ve edebî faaliyetin oluşmasına katkıda bulunmuştur. Bununla birlikte yazar, modern Arap edebiyatında daha çok hikâye yazarı ve eleştirmen olarak ün yapmıştır. 2001 yılında edebiyat alanında devlet takdir ödülüne layık görülen eş-Şârûnî, Yûsuf İdrîs'ten sonra neslin en önemli kısa hikâye yazarlarından biri hâline gelmiştir (Alyaum, Erişim 11 Temmuz 2023). Şimdiye kadar dokuz kısa hikâye koleksiyonu, bir şiir koleksiyonu, bir romanı, otobiyografi eseri ve çoğu Mısır'daki ve Arap dünyasındaki hikâye, roman ve gelenek edebiyatı üzerine elli beşten fazla eleştirel araştırması yayımlanmıştır (eş-Şârûnî, 2000, s. 148). Ayrıca *el-Mecelle* dergisinin yayın kurulu üyeliği başta olmak üzere pek çok kültürel pozisyonda bulunan eş-Şârûnî'nin, 1947-2014 yılları arasında yayımladığı 250'den fazla makalesi bulunmaktadır (Alsharekh, Erişim 10 Ağustos 2023).

1. 2. 1. Kısa hikâyeler:

Yûsuf eş-Şârûnî, kısa hikâye yazmaya 1948 yılında el-Edîb dergisinde *el-Mu'azzebûn fî'l-arz* ve *Masra'u 'Abbas el-Hulv* hikâyeleriyle başlamışsa da okuyucularının karşısına ilk kez 1954 yılında yayımladığı *el-Uşşâku'l-hamse* adlı eseriyle çıkmıştır. Yazar, bu hikâyelerinden *el-Mu'azzebûn fî'l-arz*'ı Tâhâ Hüseyin'e, *Masra'u 'Abbas el-Hulv* hikâyesini de Necîb Mahfûz'a armağan etmiştir.

Yazarın çoğu kısa hikâye koleksiyonundan oluşan hikâyeleri yayımlanma sırasına göre şöyledir:

1- العشاق الخمسة / *el-Uşşâku'l-hamse* (Beş Âşık), el-Kitâbu'z-zehebî, Kahire 1954.

2- رسالة إلى امرأة / *Risâle ilâ imrae'* (Bir Kadına Mektup), el-Kitâbü'z-zehebî, Kahire 1960.

3- الزحام / *ez-Zihâm* (Kalabalık), Dâru'l-âdâb, Beyrut 1969

4- حلاوة الروح / *Halâvetü'r-rûh* (Ruhun Tatlılığı), Kitâbü'l-yevm-Dâru ahbâri'l-yevm, Kahire 1971.

5- مطاردة منتصف الليل / *Mutârade müntesafî'l-leyl* (Gece Yarısı Kovalamacası), Dâru'l-me'ârif, Kahire 1973.

6- المختارات / *el-Muhtârât* (Seçmeler), Riyâdu'r-Reyyis ve müşârikûhu, Londra 1990.

7- الضحك حتى البكاء / *ed-Dahik hatte'l-bükâi* (Ağlayana Kadar Kahkaha), el-Hey'etü'l-âmmeli-kusûri's-sekâfe, Kahire 1997.

8- الأم والوحش / *el-Ümm ve'l-vahş* (Anne ve Canavar), y.y. 1982.

9- أجداد وأحفاد / *Ecdâd ve ahfâd* (Dedeler ve Torunlar), el-Hey'etü'l-âmmeli-kusûri's-sekâfe, Kahire 2005.

Yabancı dillerdeki hikâye koleksiyonları ise şunlardır:

1- *Blood Fued* (Kan Davası), çev. Denys Johnson ve Davies Heinman, Londra 1983.

2- *The Five Lovers* (Beş Âşık), General Egyptian Book Organization, Kahire 1988.

3- *Nachrichten Aus Agypten* (Mısır'dan Haberler), Deutch von Nagi Naguib J.C.B. Editionen, Berliner Kunster program des Dad 1977.

Ayrıca yazarın pek çok kısa hikâyesi Fransızca, İspanyolca, Flemenkçe, İsveççe, Yunanca, Rusça, Çince, Danca ve İtalyanca gibi birçok dile tercüme edilmiştir (eş-Şârûnî, 2003, s. 220).

1. 2. 2. Roman:

الغرق / *el-Ğarak* (Boğulma), el-Hey'etü'l-Mısriyyetü'l-âmmeli-kitâb, Kahire 2006.

Yazarın birden fazla roman kaleme aldığı ancak yazdıklarını beğenmediği için yırtıp attığı bilinmektedir. Sonraları şiir yazmaya yönelen yazar, kendini kısa hikâye ile tam olarak ifade etmiş ve zamanının çoğunu kısa hikâye yazmak için harcamıştır (Donohue-Tramontini, 2013, s. 692).

1. 2. 3. Otobiyografi:

1- ومضات الذاكرة / *Vemdâtü'z-zâkira* (Hafıza Parlıtları), el-Meclisü'l-a'lâ li's-sekâfe, Kahire 2003.

1. 2. 4. İncelemeler:

1- دراسات أدبية / *Dirâsât edebiyeye* (Edebî Araştırmalar), Mektebetü'n-nehda, Kahire 1964.

2- دراسات في الأدب العربي المعاصر / *Dirâsât fi'l-edebî'l-Arabîyyi'l-mu'âsir* (Çağdaş Arap Edebiyat Araştırmaları), Müessesetü't-te'lîf ve'n-neşr, Kahire 1964.

3- دراسات في الحب / *Dirâsât fi'l-hub* (Sevgiye Dâir İncelemeler), Kitâbu'l-hilâl, Kahire 1966.

4- الرواية والقصة القصيرة / *Dirâsât fî'r-rivâye ve'l-kıssati'l-kasîra* (Roman ve Kısa Hikâye Araştırmaları), Mektebü'l-Anjelo, Kahire 1967.

5- اللامعقول فى الأدب المعاصر / *el-Lâ ma'kûl fî'l-edebi'l-mu'âsir* (Çağdaş Edebiyattaki Tutarsızlık), el-Mektebetü's-sekâfiyye, Kahire 1969.

6- الرواية المصرية المعاصرة / *er-Rivâyetü'l-Mısriyyetü'l-mu'âsıra* (Çağdaş Mısır Romanı), Kitâbu'l-hilâl, Kahire 1973.

7- القصة القصيرة نظريا وتطبيقيا / *el-Kıssatü'l-kasîra nazariyyen ve tatbikiyyen* (Teorik ve Pratik Yönden Kısa Hikâye), Kitâbu'l-hilâl, Kahire 1977.

8- القصة والمجتمع / *el-Kıssa ve'l-müctema'* (Hikâye ve Toplum), Dâru'l-me'ârif, Kahire 1977.

10- الروايات الثلاثة / *er-Rivâiyûne's-selâse* (Üç Romancı), el-Hey'etü'l-Mısriyyetü'l-âmme li'l-kitâb, Kahire 1980.

Bu incelemelerle birlikte yazar, altmışa yakın inceleme eseri kaleme almıştır.

2. eş-Şârûnî'nin aldığı ödüller

1970 yılında *ez-Zihâm* adlı kısa hikâye koleksiyonuyla devlet teşvik ödülüne layık görülen Yûsuf eş-Şârûnî, aynı yıl birinci dereceden ilim ve sanat madalyası ile ödüllendirilmiştir. 1978'de *Nemâzic mine'r-rivâyetü'l-Mısriyye* (نماذج من الرواية المصرية/Mısır Romanından Örnekler) adlı kitabıyla edebiyat incelemelerinde devlet teşvik ödülü kazanan yazar, aynı yıl ikinci dereceden Cumhuriyet madalyasına layık görülmüştür. 2001 yılında edebiyat dalında devlet takdir ödülü, 2007 yılında da kısa hikâyede Sultan el-'Uveys kültür ödülünü kazanmıştır (eş-Şârûnî, 2007, s. 255).

3. ez-Zihâm adlı hikâye

Hikâye, başkahraman Fethî Abdürresûl'ün kendisi, mesleği ve şişmanlığından duymuş olduğu rahatsızlığı hakkındaki girişle başlar. Fethî, daha çocukken köyde babasıyla Şeyh Şa'rânî'nin sohbetlerine katılırdı. Baba, zikir halkasına öncülük ettiği bir gün oğlu Fethî'yi tamamen unutmuş, o da bu sırada şövalyeli bir atın hayallerine kapılarak bulunduğu ortamdan uzaklaşıp bir külâh satıcısını takip etmiştir. Biraz zaman geçtikten sonra kaybolduğunu anlayan küçük Fethî, dağılmış zikir halkasına geri döndüğünde etrafta babasına benzeyen ama hiçbirinin babası olmadığı adamları görünce ağlamaya başlamış. Ta ki köylülerinden biri Fethî'yi tanıyana dek. Çocukken geçirdiği bu olay Fethî'de büyük bir buhrana sebebiyet vermiş, onda her kalabalık ortamda kaybolacağı korkusuna ve kimsenin kendisini bulamayacağı düşüncesine dönüşmüştür.

Fethî Abdürresûl, küçüklüğünü boş ve تنها bir köyde geçirmiş daha sonra ailesiyle Kahire'ye göç etmiş, kendine güveni olmayan şişman bir gençtir. Kalabalık şehir hayatı ve insanların kendi şişmanlığından rahatsız olması hatta alay etmeleri, kilo vermesine neden olmuş ve onu sıkıştırılmış bir kişiye dönüştürmüştür. Bu yüzden devamlı toplumsal ve meslekî yönden şehrin gürültülü, saldırgan sokaklarına uyum sağlamakta zorlanmıştır. Şiirler yazmayı ve şarkı söylemeyi seven obez genç Fethî, işe giderken çektiği sıkıntıları ve şehrin akıl almaz kalabalığını otobüs üzerinden imgeleyerek anlatmaktadır. O, arkadaşsızdır ve yalnızlıktan muzdariptir. Kötü görünümünden dolayı hem otoriter

babası hem de toplumda karşılaştığı bazı kişiler tarafından cezalandırılmış, babasının eziyet ve azarlamalarına sürekli maruz kalmaktan kendini bir türlü kurtaramamıştır.

Hikâyenin devamında yazar, birinci tekil şahıs ağzından ailenin şehre göçünü, şehrin göz alıcılığı ve yer bulmak için şehre geç geldiği düşüncesini adeta yaşıyormuşcasına okuyucuya hissettirmektedir. Fethî, babasının zar zor iş bulmasını, küçük dar bir odaya taşınmalarını, okulunun bitmesine yakın bir zamanda annesinin yedinci doğumundan dolayı ölümle sonuçlanan acı hadisesini, annesinin ölümünden bir ay sonra babasının kendisinden yaşça çok küçük genç bir kızla evlenmesini tasviri son derece ayrıntılı, etkileyici ve mükemmel bir üslup ile okuyucuya aktarılmaktadır.

Babasının Avâtîf ile evliliğinden birkaç hafta sonra ortaokul diplomasını alan genç Fethî, hem mezuniyet notunun düşüklüğü hem de kilosuna sebebiyle liselere kaydolamamış, okul hayatının bittiğini anlayıp bir an önce iş aramaya koyulmuştur. İş arama zahmetinden kendisini kurtarmak isteyen babası ise dükkanındaki işçisine asılsız iftira atarak yerine oğlunu getirmiştir. Hiçbir işi beceremeyen bir oğlunun olduğu düşüncesine sahip otoriter baba, oğlunun her hareketine karışarak onu devamlı rencide edici sözlerle aşağılamaya, kırıcı ve kaba sözlerle hor görmeye başlamıştır.

Bakkalda boş zamanlarında ateşli şarkılar besteleyen Fethî, bir gün babasına yakalanır. Babası çocuğuna bıçak çeker ve “*Ne yapıyorsun itin oğlu (eşek oğlu eşek)? Hâlâ aşk şarkıları mı besteliyorsun? Ben seni böyle mi yetiştirdim? Ben senin tarikat şeyhi olmanı istedim, ancak sen fesatlığın şeyhi olursun.*” diyerek ona vurmaya çalışır. Onları ayırmaya çalışan müşteriler, babanın elindeki bıçağı kaparlar. Yine de baba herkesin önünde oğluna tokat atmaya başlar. Kavga esnasında yere düşen birkaç sabun kalıbını babasının kafasına fırlatmayı düşünen Fethî'nin bu düşüncesi ilk kez olmamıştır. O anda bu düşüncesinin son kez olmasına karar verir ancak yine yapamaz. Fethî, babasıyla ilişkisini şöyle ifade etmektedir:

Babamla ilişkim sevgiden ziyâde hayranlık ve çekingenlik ilişkisiydi, cesaretine hayrandım, sertliği ve acımasızlığı nedeniyle de kendisinden çekiniyordum... (eş-Şârûnî, 1969, s. 11)

Bu olaydan sonra Fethî, sonunda bir arkadaşının yardımıyla bir yurt içi nakliyat şirketinde muavinlik sınavlarına katılır. Mülakat sınavlarına kadar bir spor salonunda devamlı ağır antrenmanlar yaparak kilo vermeye çalışır. Sonunda vücudunun zayıflığıyla sınav kurulunu ikna etmeyi başarır. Ayrıca onlara başkalarının ezgilerinden alıntı yaparak bestelediği birkaç ezgi söyler. Görevlilerin tebessümleri, şarkıları için aldığı ilk takdirdir. Böylece yurt içi ulaşım şirketinde muavin olarak işe başlar. Bu işi su içmeyi azaltarak, kendisini yiyecekten mahrum bırakarak, kaylûle uykusunu dahi terk ederek deyim yerindeyse kendisine işkence ederek sıkı bir eğitimle elde etmiştir. Böylelikle kendisini otobüsün kalabalığında eğilip bükülmeye zorlanan, tüm yaşama arzusunu yitirmiş, gençliğini kaybetmiş ve sadece ter ve pis kokuları solumak zorunda kalan biri olarak bulmuştur. Otobüste muavin olarak çalışmaya başlayan Fethî, otobüsün kalabalığını ise şu şekilde tarif eder:

Otobüsün kalabalığında, zemin katımızdaki odalardan birinde olduğumu sandım. Tavan, odamızın tavanı kadar alçak, insanlar katımızdaki gibi basık ve yarım daire biçiminde kalabalık. Erkekler ve kadınların vücutları birbirine baskı uygularken birbirine meylederler. İnenler ve binenler birbiri ile çarpışır, birbirlerini ezerler. Dolayısıyla kavga ortaya çıkar. Otobüstekilerin her biri tüm düşüncesini boş olabilecek bir koltuğa odaklar. Bu ihtimal, sanki kaderi ona bağlamış gibi, dünyadaki düşüncesini meşgul eden en önemli şey haline gelir. (eş-Şârûnî, 1969, s. 13)

Babası öldükten sonra geriye onun genç karısı ve küçük bir dükkanı kalmıştı. Fethî, babasının vefatıyla üvey annesi Avâtîf'ı, siyah yas kıyafetleri içerisinde daha önce hiç fark etmediği teninin beyazlığını, berrak cildini, vücudunun ipeksi pürüzsüzlüğünü baştan aşağı iyice süzmüştü. Babası öldükten sonraki

gece Avâtıf'ın burnunun güzel olduğunu keşfetmiş ve burnunun ucundan öpmeyi temenni etmişti. Sonraki geceler kasıtlı olarak eve erken dönmeyen Fethî, Avâtıf uyuduktan sonra dönmeyi hatta vardiyasının da gece olmasını istemişti. Babasının kırkı gelmişti. O gün yas tutanları ağırlayan Avâtıf'ın yanında ona destek oldu. O gece Avâtıf'ı teselli etmeye çalışmıştı ancak birinin de kendisini teselli etmesine ihtiyacı vardı. Avâtıf güzel bir kadındı, kendisi ise genç bir erkek. Hem gençliğinin vermiş olduğu çılgın duyguları hem de erkeklik dürtüleri, o gün üvey annesiyle arasında yasak bir ilişkiye sebep olmuştur. Fethî'nin üvey annesini, babasının mirası olarak görmesi, ona sahip olma anlayışını da beraberinde getirmiştir.

Babası öldükten sonra kabuslar görmeye başlayan Fethî, Avâtıfla birlikte olduktan sonra da kabus görmeye devam etmiş, hatta çeşitli halisünasyonlar görmeye başlamıştır. Vakit geçtikçe artan halisünasyonlarla beraber otobüs kalabalığı da ona depresyon ve öfke nöbeti olarak geri dönmüştür. Giderek Avâtıf'a olan duygularını kaybeden Fethî, uyku ve yemeğe olan iştahını da kaybetmeye başlamıştır. Onun tek kaybetmediği yeteneği ise şarkı yazmaktır.

Günlerden bir gün bakkalda kalabalığın giderek hiç olmadığı kadar artması Fethî'nin dikkatini çekmişti. Avâtıf'ın kazandığından, Fethî'nin payına düşeni vermediği bir gün, Fethî'nin Avâtıf'ın burnunu kırmak istemesiyle başlamıştı her şey. Fethî, o günkü olayı ve hissettiklerini şöyle anlatmaktadır:

Ona saldırdım. Parmaklarımı saçlarına doladım. Ona yapıştım, sarıldım. Burnunu ısırap koparmak için yüzünü kaldırmaya çalıştım, kanın tadına şaşırđım, dilim kanı yalıyor. Kavga sırasında bir an yaralı burnumu gördüm, fakat ondan küçücük bir parça bile koparmayı başaramadım. (Avâtıf) İlerken tırnaklarıyla yüzümü tırmaladı. Kafasını dükkanın duvarına çarptı. Sonra insanlar toplandı, otobüste olduğu gibi kalabalıklaştılar. Beni aralarında sıkıştırdılar. Onlara onun (Avâtıf) biletinin fiyatını ödemek istemediğini söyledim. Bir sonraki durakta inmesi gerekiyor. Biletleriniz nerede? Sizi tanıyorum. Para ödememek için hepiniz kalabalığa sığınuyorsunuz, ama ödeme yapan yüz ile ödeme yapmayan enseyi çok iyi ayırt ederim. (eş-Şârûnî, 1969, s. 18)

İzdihâm bizi karakola götürdü. Avâtıf onlara benim deli olduğumu söyledi ve ısırılmış burnunu gösterdi. Kendisini benden korumalarını ve aklî dengemin yerinde olup olmadığını ortaya koyulmasını istedi. Çavuş tutanak tuttu. Tutanğa ismini, adresimi, yaşımı ve işimi yazdı. O gündün sonra her an gelip deli gömleği giydirecek beni alıp götürebileceklerini anladım. (eş-Şârûnî, 1969, s. 18)

Uzun zamandan beri top gibi yuvarlak biçimde yürüdüm. Odamın içinde ve şirketimizin otobüslerinin içinde bir yay gibi bükülmeye devam ettim. İki yer arasında orta yolu bulmak için çok gayret ettim. Bu yuvarlaklıkta beni onların gözlerinden gizleyebilecek şeyi buldum. Onlardan saklanmaya çalışıyordum aynı zamanda onları karşılamaya hazırlanıyordum. Her maaş aldığımda diyorum ki "Bu seni götürmelerinden önceki son maaşın"; her saç sakal tıraşı olduğumda diyorum ki "Bu, seni götürmelerinden önceki son tıraşın"; her banyo yaptığım da diyorum ki "Bu, sana deli gömleği giydirilmeden önceki son duşun". (eş-Şârûnî, 1969, s. 18)

Fethî'nin toplumdan kaçma isteği, babasının ölümünde öfkeyle karışık hüznün hissetmesi ve onun için tek bir gözyaşı dökmemesi yani duygu küntlüğü, markette babasıyla aralarında geçen kavga ve öfke belirtileri, Avâtıf'ın burnunu ısırarak sevdiği yerden zarar verme dürtüsü, halisünasyonlar gibi pek çok belirti ona şizofreni tanısı koyulmasına yetmektedir. Hikâyenin son kısmında geçen şu konuşmalar da, Fethî'nin ruh ve sinir hastalıkları hastanesine kaldırıldığını göstermektedir:

Benimle bu yerde ağlayanlar, gülenler, hayatlarının geri kalan kısmında tek ayak üzerinde durmakta ısrar edenler ve sürekli elini havaya kaldırmakta ısrar edenler var. Yanımda dünyanın büyük insanları var: Napolyon, es-Seyyid el-Bedevi ve 'Füzeler İcat Edilmeden Önce Fûze Nakliye Şirketleri'nin sahibi. Şirketlerinin tam adı bu. Bir de bizimle birlikte kendisine 'her şeye gücü yeten' diyenimiz var. Napolyon dışında hepsi iyi. Beni bir tek o korkutuyor. Ne zaman elinin altında bir sopa bulsa, onun itaatsiz askerlerinden biri olduğumu ve beni mareşallik sopsayla terbiye

edeceğini iddia edip beni dövmeğe çalışarak peşimden koşar. Hasta bakıcılar elinden sopayı alana kadar onun önünde koşarım...

Buraya girdiğimden beri diyorum ki “Yarın çıkacağım, yarın, ertesi gün, ertesi günden sonra. Her yıl diyorum ki “Bu benim burada geçireceğim Seyyid Ahmed en-Nûti'nin son doğum günü. Bu peygamberimizin son doğum günü, son büyük bayram... küçük bir bayram.”

Doktora “Çıkışımın ne zaman olduğunu?” sorduğumda:

- “Bilakis, ona karar verecek olan sensin. Bir daha babanın yüzünü görmediğinde, kadınların burnunu ısırmadığında ve yeniden dik durmaya başladığında” diye cevap veriyor.

Ona soruyorum: “Kalabalık hala şehri sıkıştırıyor mu?”

- “İşte, sen hala hastasın.” diyerek gülüyor. (eş-Şârûnî, 1969, s. 19-20)

Fethî Abdürresül, otuz yılı aşkın bir süredir akıl hastanesinde otobüs beklemektedir. Belki de hala beklemeye devam etmektedir. Kendisi bu bekleyişi şöyle anlatmaktadır:

Diğerleri ise ara sıra yanuma gelip otobüs bekliyorlar. Ancak sabırları çok geçmeden tükeniyor. Birer birer gizliden sınıyorlar. Füze nakliye şirketlerinin sahibi de üflemesinden çok geçmeden üfleyerek çekip gidiyor. Ve ben güneşin kavurucu sıcaklığı altında tek başıma durmaya devam ediyorum. Bekliyorum... Bekliyorum... Bekliyorum... (eş-Şârûnî, 1969, s. 19)

Fethî'nin erken yaşta annesini daha sonra babasını kaybetmesi, hayatında derin yaralar açmıştır. Birlikte vakit geçirecek, dertleşecek bir arkadaşının bulunmaması, yaşadığı üzücü hâdiseleri hep içinde beslemesi, onun duygularında ve davranışlarında çeşitli bozuklukların belirmesine sebebiyet vermiştir. Babasının yanında çalışırken babasına zarar verme isteği, ilerleyen zamanda ara ara saldırgan davranışlar göstermesi, topluma karşı olumsuz tutumlar beslemesi, kendisini çaresiz hissetmesi ve halüsinasyonlar görmesi gibi pek çok durum Fethî Abdürresül'ün bir ruh sağlığı problemi yaşadığını göstermektedir. Kendi içinde büyük mücadeleler veren Fethî, kalabalığı ve dar ortamları sevmese de kendisini topluluğun kalbinde, insan yığınının fazlaca olduğu özel bir nakliyat şirketinde otobüs muavinliği yaparken bulmuştur. Hayattaki tek isteği, sadece bir gün yeşillik koklamak, ay ışığı altında vakit geçirmek ve otobüste kendine bir yer bulmak olan Fethî, aslında yaşamak istedikleri ile yaşamak zorunda kaldıkları arasında sıkışmıştır.

ez-Zihâm'da açık bir şekilde baskı ve gerçeklik vardır. Bu gerçeklik, baskılarla yüzleşmeye devam eden “sıkıştırılmış bir insan”a dönüşene kadar devam eden bir trajedidir. Yazar bu hikâyesinde, çok sade olmamakla birlikte okuyucunun anlayabileceği bir dil kullanılmıştır. Ama yazarın üslûbunun yoğunluğu sebebiyle bazı kelimelerde ve cümle yapılarında duraklatıp düşündürülen bir anlatım biçimi mevcuttur. Özellikle hikâyede başkahraman için tutarsız ve sanrısız bir dilin tercih edilmesi, okurda Fethî'nin ruh hâlini tam olarak hissettirmektedir. Böylece şehir hayatının baskılarıyla başa çıkmakta zorlanan Fethî'nin, yalnızlığın verdiği korkunç his yüzünden içini derin bir bunalım kaplayarak orta yaşlarda akıl hastanesine kaldırılan psikoz ve şizofreni hastası olduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte hikâyede bir taraftan kalabalıklaşma mesajı verilirken diğer taraftanda da kullanılan üslûptaki sıkışıklık ve kalabalıklaşma duygusu okurlara hissettirilir. Şunu da belirtmek gerekir ki yazarın bu hikâyesinde kullandığı sıkışık ve yoğun cümleler, vermek istediği kalabalık fikrinin önüne geçmeyip okuyucular tarafından anlaşılmaktadır.

Hikâyede aşırı nüfus gibi önemli toplumsal bir sorun, bir dizi istatistik olarak değil, kalabalık bir Kahire otobüsünün muavininin bizzat gözlemlendiği şekilde görülüyor. Anlatım biçimi olarak bu hikâye, gerçeklik ile kabus arasında bir kafa karışıklığı sunar. Bu, Arap kısa hikâye yazarlarını sık sık cezbeden bir anlatım biçimidir, ancak burada ‘kabus’ yönü, baş karakter adına ileride gerçek bir delilik biçimini

alır. Yazarın hikâyesinde kullandığı kahramanlar, hem psikolojik hem de fizyolojik olarak pek çok detayla okuyucuya yansıtılmıştır.

Sonuç

1924-2017 yılları arasında yaşayan Yûsuf eş-Şârûnî, daha öğrenciyken kâfiyesiz şiir, lirik nesir ve kısa hikâye yazarak edebiyat hayatına ilk adımlarını atmış, son nefesini verene kadar kalemini hiçbir zaman elinden düşürmemiştir. Pek çok türde eser kaleme alan yazar, ülkesinde bir dizi kültürel ve edebî faaliyetlerin oluşmasına katkıda bulunmaya çalışmıştır. Yazar, Muhammed Abdülhalîm Abdullah, Abdülhamîd Cûde es-Sahhâr, Yûsuf es-Sibâ'î, Yûsuf İdrîs, Necîb Mahfûz gibi döneminin ünlü isimleriyle bir arada yaşamış ve onlarla birlikte Mısır edebiyatına katkı sağlamıştır.

Modern Arap edebiyatında daha çok hikâye yazarı ve eleştirmen olarak ün yapan eş-Şârûnî, Mısır'da ve Mısır dışında ismini duyurmayı başararak modern Mısır edebiyatında XX. yüzyılım önde gelen yazarlarından biri olmayı başarmış, yayımladığı eserlerle çeşitli ödüllere lâyık görülmüştür. Yazarın 2001 yılı edebiyat alanında devlet takdir ödülüne lâyık görülmesi, onu Yûsuf İdrîs'ten sonra neslin en önemli kısa hikâye yazarlarından biri haline getirmiştir. Yazar, Arap dünyasının en iyi kısa öykü yazarlarından biri olmayı başararak kısa hikâyenin de Arapçada önemli bir tür hâline gelmesinde etkili olmuştur. Öyle ki büyük eleştirmen Sabrî Hâfız, modern Arap kısa hikâyesinin gerçek babasının eş-Şârûnî olduğunu itiraf etmiştir.

Eserin birçok yerinde yerel îmâlara, Mısır halkının kültür ve geleneklerine, Mısır'daki mekanlara, farklı dîni inançlara temas edilmiştir. Yûsuf eş-Şârûnî'nin bazı hikâyelerinin hristiyanlık karakteri taşıdığı görülmüştür ki bu da, onun müntesibi olduğu dini ön plana çıkarmaya gayret ettiği şeklinde yorumlanabilir. Yazdıklarında sadece Mısır toplumunun belirli bir yönünü tasvir etmeyen yazar, hayatın çok kasvetli ve acımasız yanlarını da yansıtmaya çalışmıştır.

Kaynakça

- Alsharekh. "Yûsuf eş-Şârûnî". Erişim 10 Ağustos 2023. (archive.alsharekh.org)
- Alyaum. "Yûsuf eş-Şârûnî". Erişim 11 Temmuz 2023. (alyaum.com)
- Dirğâm, 'A. "Yûsuf eş-Şârûnî ve 'âlemühü'l-kısaî". Ahewar. Erişim 17 Temmuz 2023. (ahewar.org)
- Donohue, J. J.- Tramontini L. (2013). *A'lâmü'l-edebî'l-'Arabîyyî'l-mu'âsır- Siyer ve siyer zâtiyye*. Beyrut: Nusûs ve dirâsât.
- Görgün, H. (2004). "Mısır". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. (Cilt 29/569-575). Ankara: TDV Yayınları.
- el-Hadîdî, M. (2003). *Müdrekatü'n-nefs fi kısaî Yûsuf eş-Şârûnî*. (Doktora Tezi). Londra: Londra Üniversitesi.
- Hâfız, S.- Cobham, C. (1998). *A Reader of Modern Arabic Short Stories*. Londra: Saqi Books.
- İrfân, R. M. (2015). *Suveru'n-nehda fi a'mâl Yûsuf eş-Şârûnî*. (Yüksek Lisans Tezi). Mısır: Benha Üniversitesi.
- Jayyusi, S. (2005). *Modern Arabic Fiction (An Anthology)*. New York: Kolombiya Üniversitesi Yayınları.
- Stephen, S. "A Lifetime of Giving Literary Pleasure". Watani. Erişim 11 Temmuz 2023. (wataninet.com)
- eş-Şârûnî, Y. (2000). *el-Hayâlü'l-'ilmî fi'l-edebî'l-'Arabîyyî'l-mu'âsır*. Kahire: el-Hey'etü'l-Mısriyyetü'l-'âmmeh li'l-kitâb.
- eş-Şârûnî, Y. (2016). *Lekatât min rihleti'l-fikriyye*. Kahire: el-Hey'etü'l-Mısriyyetü'l-'âmmeh li'l-kitâb.

- eş-Şârûnî, Y. (2007). *Rahîku'l-ibdâ'*. Kahire: el-Hey'etü'l-Mısriyyetü'l-'âmme li'l-kitâb.
- eş-Şârûnî, Y. (2013). *Rifkatî me'a't-türâs*. Kahire: Dâru'l-kütüb ve'l-vesâiki'l-kavmiyye.
- eş-Şârûnî, Y. (2010). *Rihletü 'umr me'a Necîb Mahfûz*. Kahire: el-Meclisü'l-a'lâ li's-sekâfe.
- eş-Şârûnî, Y. (2003). *er-Rivâiyyûne's-selâse*. (2 b.). Kahire: Merkezü'l-hadâratî'l-'Arabiyye.
- eş-Şârûnî, Y. (1969) *ez-Zihâm*. Kahire: Dâru'l-âdâb.